

Jeg modtager nu tusindvis af e-mails hver uge, og det er åbenbart umuligt for mig at besvare alle jeres breve personligt, som jeg tidligere har gjort. Dog er mange af jeres spørgsmål gode og fortjener seriøse svar. For at løse problemet og være lydhør overfor jer læsere, er denne hjemmeside blevet lavet, for at forsøge at besvare de oftest stillede spørgsmål. Man kan finde links til engelsk- og spansksprogede svar for hvert af de generelle spørgsmål nedenfor.

Jeg har også igennem årene modtaget mange spørgsmål, som kræver dybere videnskabelige svar, end jeg anså mig selv kvalificeret til at bringe. Jeg er dybt taknemmelig til **Raymond N. Rogers**, pensioneret Fellow for Los Alamos National Laboratories og leder af kemiafdelingen af STURP- teamet [=Shroud of Turin Research Project, Inc.] i 1978, for at stille en artikel til rådighed for os, som giver netop disse svar. Ray samlede de spørgsmål, han oftest havde fået (og besvaret) gennem årene og grupperede dem i et samlet kompendium; "Oftest Stillede Spørgsmål (OSS)." I dette kompendium, kan du læse, at Ray giver klare, detaljerede og videnskabelige svar til 19 af de vigtigste spørgsmål om Ligklædet fra Torino. Kompendiet indeholder 9 farve og s/h billeder og er en velkommen tilføjelse til websiden. (Kun engelsk).

Oftest stillede spørgsmål

- **[Hvorfor bliver ligklædet ikke udstillet noget oftere?](#)**
- **[Hvor langt var mænds hår på Jesu tid?](#)**
- **[Er ligklædet nogensinde blevet DNA-testet?](#)**
- **[Hvor stort er Ligklædet og hvor bliver det normalt opbevaret?](#)**
- **[Kunne Ligklædet også have været dugen brugt ved Den Sidste Nadver?](#)**
- **[Har der også været mønter over øjnene på Ligklædet?](#)**
- **[Bibelen siger, at Jesus blev lagt i ligklæder \(flertal\). Ligklædet er kun ét klædestykke. Kan du forklare dette?](#)**
- **[Hvor høj er manden på Ligklædets aftryk?](#)**

***

Sp: Jeg undrer mig over, når der er så mange mennesker, der er interesseret i Ligklædet, hvorfor det så ikke bliver udstillet oftere? Er det af sikkerhedshensyn, eller er det fordi, det er så vanskeligt at organisere en udstilling? Tak for din ulejlighed.

Sv: Godt spørgsmål! Siden det ankom til Torino i 1578, har Ligklædet kun været udstillet nogle få gange hvert århundrede (se the [Shroud History](#) page [=Ligklædets Historie side]). Begge grunde, du anfører, er sikkert korrekte. Sikkerhed er altid et problem med Ligklædet. For eksempel er Torinos lederskab af den stærke overbevisning, at hhv. branden i april 1997 i kapellet, i katedralen og i kongepaladset, var bevidst påsatte af en pyroman. I løbet af en 5 ugers udstilling i 1978, strømmede 3,5 millioner besøgende til byen, for at se Ligklædet. At organisere en sådan begivenhed, er altid et problem. Det mest vigtige er imidlertid, at en udstilling kan beskadige Ligklædet såvel som dets aftryk, blot ved at udsætte det for luftforurening og UV stråling. Selv om Ligklædet nu bliver opbevaret i en specialbygget container, for at beskytte og bevare det, kan for mange udstillinger, skabe alvorlige konserverings- og bevaringsproblemer på lang sigt. Den næste offentlige udstilling er planlagt til år 2025.

***

Sp: Kunne du give mig indblik i hårlængden for mænd på Jesu tid? Dette spørgsmål dukker op pga. skriftstedet 1. Kor. 11:14-15, hvor det nævnes, at naturen selv lærer os, at det er vanærende for en mand at have langt hår. Derfor, virker det ikke muligt, at Jesus skulle gøre noget, som han ikke ønskede, at hans efterfølgere skulle gøre og dermed give dem instrukser i, hvordan de skulle fremtræde mht. deres hårvækst, hvis hans hårlængde var i direkte modstrid med de instrukser han gav til dem.

Endnu engang bad jeg bibellæreren, teologen og ligklædehistorikeren Rev. Albert "Kim" Dreisbach, om at uddybe svaret til dette spørgsmål. Her er hans svar:

Sv: For nylig fik jeg et lignende spørgsmål fra en ung mand i Indiana. Mit svar var som følger:

Jeg er bange for, at din "Jødiske autoritet" tager fejl mht. til længden på hår for jødiske mænd i det 1. århundrede (iflg. vores tidsregning).

Ifølge R.C. Dentan i en artikel, skrevet for *The Interpreter's Bible Dictionary*, lyder det:

"**HÅR.** Hårets evne til konstant vækst har altid fået det til at synes som et vigtigt bevis for liv og derfor religiøst betydningsfuldt. Det mest fremtrædende eksempel i Bibelen på

dette, er NASIRÆERLØFTET (4. Mos. 6:1-21; Dom. 13:5; 16:17 og 1. Sam. 1:11), hvor et aspekt var, at lade håret gro så langt, at det kunne gives som et offer til Gud (4. Mos. 6:18; ApG. 18:18 og 21:23-24). Samsons hår, som det fortælles i slutningen af historien om ham (Dom. 13:5), synes at have fået lov at gro, som opfyldelse af sådant et løfte, selvom det oprindeligt havde en mere primitiv betydning som 'gemmested' for hans styrke (Dom. 16:19, 22). Barberingen af hovedet i sørgetid (Job 1:20; Es. 15:2; Jer. 41:5; 47:5; 48:37; Ez. 7:18) og ofringen af håret til de døde, var en del af gammel religiøs praksis, men var forbudt for hebræerne (5. Mos. 14:1). Ja, faktisk var barbering af hele hovedet, til et hvilket som helst formål, forbudt for dem (3. Mos. 19:27; jf. Jer. 9:26; Ezekiel 44:20). I Det Gamle Testamente, blev langt hår på mænd meget beundret (2. Sam. 14:25-26; Højs. 5:2, 11), men i Det Nye Testamente var det ildeset, som modsætning til det naturlige (1. Kor. II: 14). Selv om kvinder bar langt hår (1. Kor. 11:15), vækkede den overdrevne udsmykning mishag hos bibelskribenterne (Es. 3:24; 1. Peter 3:3). Håret er et symbol på det smukke (Dom. 20:16), det fine (Luk. 21:18), og mangfoldige (Matt. 10:30)."

Når det kommer til passagen i 1. Kor. 11:14-15 må man huske, at det er skrevet mindst 20 år **efter** Jesu død. Det afsløres ved nærmere studie, at det simpelthen er Paulus' personlige mening og bestemt ikke en instruks, der skulle have gjaldt Jesu liv. Igen kan et citat fra *The Interpreter's Bible* volume for 1. Kor., være nyttigt:

"[I dag vil det] betragtes som tåbeligt at argumentere for, som Paulus anfører det, at mænd skulle være mindre åndelige eller mindre kvikke, fordi de bærer langt hår, eller at en kvinde skulle miste åndelighed og social status, fordi hendes hår er kort, eller fordi hun optræder offentligt med utildækket hår. Argumentet ville ikke have været overbevisende, i hvert tilfælde ikke i nogle henseender, selv på Paulus' tid; for græske helte bar ofte langt hår, og mange gamle filosoffer, såvel som nutidige, følger samme praksis. **Paulus har lov at give sin mening til kende og til sin overholdelse af sociale skikke. Han har ikke lov at gøre sin personlige mening, eller de fremherskende sociale skikke på sin tid, til grundlag for en morallov eller et kategorisk imperativ af Kants Lov.** Hvad der er sikkert i denne diskussion, er, at styringen af kirkelige handlinger, og i særdeleshed offentlig tilbedelse, skal være præget af ærbødighed og orden, af værdighed og respekt. Intet, som påkalder sig upassende opmærksomhed, bør være tilladt." [**Fremhævelse tilføjet.**]

Et grundigt studie af Ligklædet fra Torino vil afsløre, at denne mand ikke kun havde skulderlangt hår og skæg, men hvis man studerer ryggen eller bagsiden, kan man også se en uflettet hestehale – en foretrukken hårstil for unge mænd på den tid. Logikken alene vil sige, at man ikke kan have nok hår til en hestehale, medmindre at håret, i det mindste på baghovedet, var langt.

Selv om Jesus ikke var en *nasiræer*, er denne gruppe defineret i the Oxford Dictionary of the Christian Church [=Oxford Ordbogen for den Kristne Kirke] som:

En samling israelitter, der var særligt indviet til at tjene Gud og som havde afgivet løfte om at holde sig fra at indtage alle former for udbytte fra vintræet, at lade deres hår gro og at undgå besmittelse ved kontakt med døde (4. Mosebog 6).

Igen har vi bevis for, at i det mindste *nogle* jødiske mænd havde langt hår.

Hvis du studerer byzantisk og vesteuropæisk kunst, er Jesus traditionelt gengivet med langt (dvs. skulderlangt) hår. Protesten imod denne mode er relativ moderne og skyldes formentlig fordommen om, at det gør personen alt for feminin.

Pastor Albert R. Dreisbach, Jr.

***

Sp: Er der nogensinde blevet udført DNA test på Ligklædet, under den antagelse at blodsporene stadig har DNA-rester?

Sv: For flere år siden udførte nogle forskere fra Texas en DNA undersøgelse af de påståede blodspor på Ligklædet, men oprindelsen af prøverne de brugte, var tvivlsom og deres resultater er ikke blevet officielt anerkendte. Ikke desto mindre konkluderede deres undersøgelser, at blodet på Ligklædet er fra en mand. De fastslog også, at blodet er så gammelt og beskadiget, at meget få DNA sekvenser blev fundet, hvilket eliminerer enhver mulighed for at "klone" noget fra Ligklædets blod. Andre DNA eksperter indvender imidlertid, at der findes så megen forurening på ligklædet, at ingen DNA test, uanset hvor nøjagtig den udføres, kan nogensinde blive betragtet som endelig afsluttet. På udstillingen og ved den videnskabelige undersøgelse i 1978, blev klædet håndteret af mange mennesker, inklusive de fleste medlemmer af STURP, kirkeautoriteterne som klargjorde det til præsentationen, nonnerne fra Poor Clare, som pillede dele af syngerne op, besøgende gejstligheder (inklusive Torinos Ærkebiskop og Kong Umbertos udsending) og utallige andre. Igennem de 5 dage og nætter i 1978 undersøgelsen stod på, var Ligklædet konstant udsat for forurening, da det lå ubeskyttet på det understøttende bord. Ethvert medlem af vores forskningsteam, inklusive mig selv, efterlod DNA på klædet. Og husk, klædet har været udstillet og håndteret tusindvis af gange igennem historien. Endnu engang giver Ligklædet os en gåde, som selv DNA data ikke endeligt kan løse.

På den anden side hjælper DNA data kun lidt, hvis overhovedet noget, med at få bestemt den mekanisme, som dannede aftrykket på klædet. Jeg er ikke sikker på, at det [DNA data] har anden særlig værdi, undtagen måske at tilfredsstille nogens nysgerrighed. Personligt ser jeg kun lille værdi i at forfølge det, og jeg forventer alligevel ikke at kirken vil tillade nogen formel DNA test i den nærmeste fremtid. Autoriteterne har

allerede officielt fastslået, at al fremtidig, efterforskningsmæssig indsats, alene vil koncentrere sig om bevarelsen og konserveringen af Ligklædet.

***

Sp: Hvor stort er Ligklædet fra Torino, og hvor bliver det normalt opbevaret?

Sv: Ligklædet er et 14½ fod langt og 3½ fod bredt [cirka 4,42 meter langt og 1,07 meter bredt] stykke linned, som bærer billedet af fronten og ryggen på en pisket, korsfæstet mand. Ligklædet var ejet af Hertugen af Savoy (tidligere herskende familie i Italien) indtil sidst i 1980'erne og er nu den Katolske Kirkes ejendom - det har permanent været opbevaret i Torino, Italien, siden 1578. Det bliver opbevaret i et specielt relikvieskrin i et kapel bag alteret i the Cathedral of St. John the Baptist [=Sankt Johannes Døberens Katedral]. Katedralen blev opført specifikt for at huse Ligklædet og blev bygget i tilknytning til kongepaladset (kongens tidligere residens) i Torino. Se artiklen "[The Shroud Chapel is 300 Years Old](#)" [Ligklædekapellet er 300 år gammelt]. Se under; "[Collegamento pro Sindone](#)" på samme hjemmeside for mere information, her ses også et foto af kapellets indre. Under "[Shroud Exhibitions](#)" [Ligklæde Udstillinger] ses det ydre foto af selve katedralen.

***

Sp: For nylig hørte jeg, at nogle af pletterne langs kanten af Ligklædet, kan være vinpletter. Desuden hørte jeg, at israelske arkæologer har opdaget, at 3:1 sildebensvævningen ikke blev brugt ved gamle jødiske begravelser, og at så fint et klæde kan have været brugt som borddug, sådan som ved Påskemåltidet. Har nogen analyseret disse pletter og er det muligt, at Ligklædet faktisk er borddugen fra Den Sidste Nadver?

I et forsøg på at give det mest lærde svar til dette spørgsmål, gengiver jeg dele af en artikel fra the British Society for the Turin Shroud (BSTS) Newsletter #35, Aug/Sept 1993, pages 10-11 [BSTS-nyhedsbrevet nr. 35, august/september 1993, side 10-11]. Svaret, givet af Rabbi Samson H. Levey, Emeritus Professor of Rabbinics and Jewish Religious Thought at Hebrew Union College, Los Angeles, giver nogle svar til dette specifikke spørgsmål:

SV: I. For at opnå et mere klart billede af jødisk liv og deres skikke i de første 2 århundreder efter Kristus, må vi hovedsagelig stole på de rabbinske kilder, nemlig

Mishnah, Tofsefta og andre tannaitiske passager, som findes i Talmuden fra Babylon (Bavli) og fra Israels Land (Yerushalim).

I denne periode blev der brugt et bord til måltiderne ... Vi finder ikke noget bevis for, at det jødiske folk brugte forskellige borde til sabbatten og andre religiøse festligheder, herunder Påskemåltidet, end de normalt brugte; selvom de højst sandsynligt blev gjort grundigt rene, ligesom resten af huset, for at fjerne al syret brød umiddelbart før Påsken. (Mishnah, Pesahim, Ch.1 et passim)

Hvordan så bordet ud? Det havde en kvadratisk top (og af og til også en kvadratisk bund) og var normalt lavet af træ ((Mishnah Kelim 16:1), brændt ler (Mishnah Kelim 2:3) beklædt med marmor (ibid 22:1). Det havde normalt tre ben (ibid 22:2), og man kunne sidde tre-fire mennesker omkring det. Ved større grupper, såsom bryllupper, blev der benyttet langborde (kaldet dahavanot) (Tosefta Kelim, Baba Metzia, 5:3).

II Borddug: Maden blev normalt spist fra den rå bordflade (Bavli, Baba Batra 57b), og kun den intellektuelle elite, brugte tilsyneladende en dug til at dække en del af det lille bord med, hvor dugen så skulle bruges som en serviet til at tørre læberne af med efter måltidet (ibid). I henhold til Maimonides, henviser Mishnah til en læderborddug (skortia), der muligvis skulle beskytte bordet mod vejrliget (Mishnah Kelim 16:4). Den eneste konkrete henvisning til en "borddug" (Mishnah Makshirin 5:8) forklares som et dækken lagt over maden (og ikke over det bare bord) for at beskytte mod fluer og andre insekter. (M.Jastrow, Dictionary, vol.II, p.1396, col.1, bot. sub Kesiyah, Cf. P.Blackman, Mishnah VI, 682).

III Et klæde af enhver form for materiale (shatnez) kan benyttes som et Ligklæde (Mishnah Kilayim 9:4). Det er ikke sandsynligt, at nogen ville blive begravet i et urent klæde. Dette tannaitiske princip udtrykkes af rabbi Meir (i det andet århundrede), at den døde ved opstandelsen vil bære de samme klæder, som vedkommende blev begravet i, og at et urent klæde vil være en skændsel (Bavli Sanhedrin 90b) Rabban Gamallel (i det første århundrede) fastsatte, at alle skulle bruge et almindeligt Ligklæde (Bavli Moed Katan 27b. Cf. Matthew 27:59).

***

Sp: En nylig artikel i *Catholic Digest* nævnte en "ny" opdagelse af mønter over øjnene i Ligklædet. Jeg husker også at have læst, at mønter over øjnene for nogle år siden blev brugt til at fastlægge tidsperioden for Ligklædet til det første århundrede. Har disse beretninger nogen sandhedsværdi? Findes der virkelig mønter på Ligklædets øjne?

SV: I efteråret 1996 hævdede den italienske videnskabsmand, Baima Bollone, at han havde fundet et billede af en mønt over et af øjnene på Ligklædet. Jeg er ikke sikker på,

at artiklen i *Catholic Digest*, som du henviser til, handler om hans arbejde, men eftersom jeg ikke har set hans billeder eller læst hans videnskabelige papirer, kan jeg ikke kommentere på rigtigheden af hans påstande. Jeg vil imidlertid give dig min personlige mening om de første ”møntteorier”, som har været fremme i de sidste 20 år.

Omkring 1980 hævdede nu afdøde fader Francis Filas fra Loyola universitetet i Chicago, at have fundet et billede af en mønt over det ene øje i Ligklædet. Filas erklærede, at han kunne læse indskriften på mønten og efterfølgende identificerede han den som en romersk ”lepton”; en lille mønt som blev slået tidligt i det første århundrede. Hans teori var, at datoen på mønten beviste Ligklædets alder. Selvom hans arbejde blev meget omtalt og forekom ganske overbevisende, forblev mange videnskabsmænd skeptiske overfor hans konklusioner.

For nylig hævdede dr. Alan Whanger og hans forskningshold, at de havde opdaget yderligere billeder på ligklædet, herunder forskellige blomster, spidsen af et spyd og andre ting. Og igen forblev mange i det videnskabelige samfund skeptiske.

Min personlige mening baseret på min fotografiske baggrund og min indgående undersøgelse af selve Ligklædet er, at vævningen er alt for grov til at kunne bestemme meget svage indskrifter på en meget lille mønt fra det 1. århundrede. Jeg mener, at fibre er for grove til at kunne bestemme så fine detaljer. Filas fandt jo også disse mønt-”aftryk” på ligklædet på Enries fotografier fra 1933. Han nævnte personligt overfor mig, at han ikke kunne få de samme resultater med billederne fra 1978. Desværre er fotografierne fra 1933 blev kopieret og genkopieret mange gange, og jeg tror, at de ”billeder”, som han fandt, er sammenklumpede fotografiske korn, som er fremkommet hhv. efter forsøg på billedforbedring og ved kopiering efter kopiering fra tidligere fotografier. Denne form for sammenklumpning af fotografiske korn er normal ved høj kontrast eller kontrastforbedrede film/billeder, som er kopieret mange gange.

Filas’ undersøgelser beskrev mange sammenfaldende punkter mellem billedet af mønten, som han fandt på ligklædet og den faktiske mønt. Jeg mener, at man kan finde sammenfaldende punkter, for næsten alt hvad man kigger efter, eftersom en højt forstørret tilfældig samling af kornstruktur har samme effekt som himlen fuld af skyer: du kan finde alt, hvad du ønsker at finde, og to mennesker ser ikke nødvendigvis det samme. Statistisk set, vil det, at lægge et tilfældigt billede over et andet, give mindst 50% sammenfald. Her må man tilbage til nulpunktet, og herefter vil der statistisk set kun fremstå de betydningsfulde sammenfald.

Francis Filas og jeg var venner, og vi havde mange drøftelser om emnet, men jeg var aldrig i stand til at se det, som han påpegede i sine fotografier, hvilket frustrerede ham meget. Hvor han så inskriptioner, så jeg tilfældige former og ’støj’. Sådan er billedanalysens subjektive natur. Og derfor kan man ikke acceptere disse mønt-”inskriftioner” som et sikkert bevis på dateringen af Ligklædet til det 1. århundrede. Og

kendsgerningen er, at hovedparten af alle de billed-videnskabsfolk, som direkte eller indirekte har studeret Ligklædet de sidste 25 år, er skeptiske overfor mængden af skjulte billeder som hele tiden ”opdages” på Ligklædet.

Jeg argumenterer ikke mod, at der ses noget over øjnene på manden i Ligklædet, og det kan udmærket være mønter eller potteskår, eftersom begge dele *blev* brugt ved *visse* begravelsesritualer i det første århundrede, men jeg mener ikke at kunne bestemme nogen møntindskrift. Mit eget arbejde med at kontrastforbedre og forstørre de 4 x 5 tommer fotografiske negativer, som jeg foretog på Ligklædet i 1978, har ikke givet samme resultater. Det er muligt, at der eksisterer andre billeder af Ligklædet, som kan være langt mere vanskeligt tilgængelige, og som er resultat af en anden billeddannelsesmekanisme. Jeg mener at den fremtidige forskning af Ligklædet bør omfatte brugen af den allernyeste billeddannelsesteknologi, en teknologi, som ikke var til rådighed i 1978. Måske kan spørgsmålet om disse andre billeder så vel som spørgsmålet om møntbilleder, så enten be- eller afkræftes.

Barrie Schwartz

***

Sp: I Bibelen (John 19:38-42) siges der, at Jesus blev svøbt i linnedklæder (flertal). Der var også et andet klæde, som blev svøbt rundt om hans hoved. Er der nogen forklaring herpå?

Jeg bad præsten Albert “Kim” Dreisback, en Bibelforsker, teolog og Ligklædehistoriker om at skrive et svar på dette spørgsmål. Her er hans svar:

SV: Ligklædet og det andet klæde, som blev brugt ved Jesu begravelse

Mennesker, som lige er begyndt at studere Ligklædet, forvirres ofte af den tilsyneladende uoverensstemmelse i beskrivelsen af Jesu ligklæde eller ligklæder. Det er rigtigt, at når Biblen læses på græsk, bruges der forskellige udtryk til at beskrive dem.

De synoptiske evangelier bruger ordet *sindeon* i ental til at beskrive Ligklædet (Matt. 27:59; Mark. 15:46 (to gange); Luk. 23:53). *Sindeon* bruges kun 6 gange i hele Det Nye Testamente. I Markus bruges det *to gange* i kapitel 14 vers 51-52 til at beskrive det *Ligklæde*, som blev efterladt af unavngiven ung mand, da han flygtede nøgen fra Getsemane Have.

I Johannes 19:40 i det fjerde evangelium benytter fortælleren ordet *othonia* (græsk)(flertal) til at beskrive *ligklæderne*, som blev brugt ved begravelsen. *Othonia*, har en ubestemt betydning, som nok bedst oversættes i flertal med ordet ”gravklæder”. Det

samme ord bruges af Lukas eller i hans skrivelser i Lukas 24:12, hvad der tidligere var blevet beskrevet som *sindon* i Lukas 23:53. Bemærk: vers 12 ("Men Peter stod op og løb til graven; og da han kiggede derind, ser han ikke andet end **linklæderne** (flertal) ligge der, og han gik hjem i undren over det, som var sket.") (DNT 1948 overs.) findes ikke i de allerældste skrifter, men er senere blevet tilføjet.

Det næste vi opdager er (keiras, græsk) som oversættes i RSV-oversættelsen som *bandager* i Joh 11:44 i beskrivelsen af opvækkelsen af Lazarus. I virkeligheden blev der brugt *linnedstrimler* til at binde hænder og ankler sammen og højst sandsynligt også på ydersiden af nakke, mave og ankler for at sikre, at linnedklædet forblev på legemet.

Til sidst kommer vi til ordet *ansigtsklæde* (*sudarion*, græsk), som kun findes i de kanoniske tekster i Johannes (11: 44 og 20:7) og i Lukas 19:20 (Ap. Ger 19:12). Det er nævnt i Joh 20:7 som "et *klæde* viklet rundt om hans hoved", og tidligere i Joh 11:44, som det klæde Lazarus' ansigt var svøbt i. Videnskabsfolk, som nu afdøde Dr. John A. T Robinson ("The Shroud of Turin and the Grave Cloths of the Gospels") og J.N. Sanders, beskriver det som et *kæbebånd*, der går rundt om hovedet/ansigtet med det formål at holde ligets kæber sammen. Det var helt klart hensigten hos den kunstner, som tegnede manuskriptillustrationen til *Hungarian Pray mss*, Fol. 27v, Budapest of 1192-95, som tydeligt viser billederne af Ligklædets fulde længde, og var kendt i det 12. århundrede. (Se Ian Wilson, 1986, *The Mysterious Shroud*, Garden City, NY; Doubleday & Company, p. 115. Se også Bercovits, I. 1969, Dublin: Irish University Press. *Illuminated Manuscripts in Hungary*, pl. III.)

Præst Albert "Kim" Dreisbach

*Udgiverens note: For mere information om dette emne, se **Centro Espanol de Sindonologia's (CES) Website page on the Sudarium of Oviedo**, et spansk klæde som siges at være knyttet til Ligklædet og som af mange menes at være det bortkomne ansigtsklæde. CES' hjemmeside indeholder både engelske og spanske sider og kan findes direkte fra siden: **"Links To More Information"** . Læs også artiklerne på denne hjemmeside af Mark Guscini med titlen **"The Sudarium of Oviedo"** [1997] og **"Recent Historical Investigations on the Sudarium of Oviedo."** [1999]. En anden måde at finde information på denne hjemmeside, er at taste ordet "sudarium" ind på **Website Search Engine** på **Main Menu** eller **Website Library** siderne.*

***

SP: Hvor høj er manden på Ligklædets billede?

Udgiverens note: Jeg bad Isabel Piczek, som er en kendt kunstner, teoretisk fysiker og historiker med speciale i Ligklædet, om at besvare dette spørgsmål. Isabels erfaring er baseret på hendes mange år som kunstner i menneskets anatomi.

SV: Billedkunsten har som særligt studieområde: Størrelsesforhold, type, samt legemets struktur og stil, herunder ben- og muskelstruktur. Hovedets størrelse fra toppen af panden til underkæben, armenes længde og type, fingrenes type, overkroppens type og struktur osv., afgør helt klart en mands højde og natur uden nogen variationer. Man skal så tilføje dette en særlig opmærksomhed på tegnekunstens udførelse, som ser på forkortning, og hvordan det hele påvirker højden.

Så vidt jeg ved, at der kun tre forskere af Ligklædet som har behandlet dette spørgsmål med lødig autoritet:

I begyndelsen af 1960'erne studerede professor Lorenzo Ferri både længe og indgående spørgsmålet om, hvor høj manden på Ligklædet var. Han arbejdede i flere årtier med dette studium og skabte, med tilladelse fra Vatikanet, en statue i fuld størrelse af Ligklædet, som er meget korrekt. Han citeres for at have sagt: "Kristi legeme kunne ikke være fuldt udstrakt ved begravelsen". Og igen "At måle legemet ved en videnskabelig metode kompenserede ikke for, at legemet var let sammenbøjet." Professor Ferri fastholdt, at manden på Ligklædet var mellem 185-188 centimeter høj. Professor Ferri så på dette problem ud fra et skulpturelt og strukturelt synspunkt.

Dr. Robert Bucklin, har som læge, på TV og andre steder, talt om højden på manden på Ligklædet. Han gav sin mening som læge (medicinsk ekspert), ikke som retsmediciner. Han bedømte manden til at være 180 centimeter høj.

Den tredje person til at studere dette emne er mig. Jeg har holdt foredrag om emnet bl.a. ved New York International Symposium, the St. Louis International Symposium, i London ved British Societys særlige møde, ved Roms Internationale Symposium og ved 1996-Konferencen i Esopus. Rom og St. Louis Proceedings har udgivet mit arbejde omkring emnet.

Jeg har angrebet spørgsmålet om højden ud fra et design-synspunkt – et billede, som beskriver et 3D objekt og omvendt, herunder problemet med en forkortning. Jeg har også analyseret legemstypen, muskelstrukturen og størrelsesforholdet. Jeg har fastlagt højden til at være mellem 180-185 centimeter med 2-3 centimeters afvigelse i Ligklædets udstrækning og krympning, som begge er en mulighed. På grund af legemstypen, kan manden, selv med en krympning af Ligklædet, ikke være under 181 centimeter, men jeg hælder mere mod 183 centimeter. Om jøderne på Jesu tid var mindre eller højere har ingen betydning her. Jøderne var ikke lavstammede fra begyndelsen, dette set ud fra de fund, der er blevet udgravet i nærheden af tempelmuren i tresserne fra det første århundrede. Der er også mange tilfælde, hvor høje mennesker er fremstået i nationer,

som ikke var særligt høje: Goliat, Kong Arthur, Karl den Store, og Sankt Ladilus, konge af Ungarn og andre.

Isabel Piczek